

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.005.09.2016
P/16/099

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/099 – Bezpieczeństwo i higiena nauczania w szkołach publicznych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Edyta Niegowska-Buko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/21/2016 z dnia 22 kwietnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 1)

Jednostka kontrolowana	Gimnazjum Nr 9 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Rzeszowie, ul. E. Orzeszkowej 8a, 35-006 Rzeszów, zwane w dalszej treści <i>Szkołą</i> lub <i>Gimnazjum</i> .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Marian Pietryka – Dyrektor Gimnazjum od dnia 1 września 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą² w Szkole nie w pełni zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki nauczania.

Nie wszystkim uczniom zorganizowano pracę zgodnie z zasadami higieny procesu nauczania. W planach zajęć dydaktyczno-wychowawczych nie uwzględniono potrzeby równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, naprzemiennego rozmieszczania zajęć o różnym stopniu trudności i charakterze. Przedmioty wymagające zwiększonej koncentracji lokowano też po 5 godzinie lekcyjnej. Zapewniono natomiast stałe godziny rozpoczęcia zajęć lekcyjnych.

W Gimnazjum zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczniów w szkole z wyjątkiem niedostosowania części mebli, z których korzystali uczniowie (25,2%) do wymogów ergonomii.

Szkoła zapewniła uczniom możliwość korzystania z biblioteki i zespołu urządzeń sportowo-rekreacyjnych. Teren Gimnazjum spełniał wszystkie wymogi w zakresie bezpieczeństwa. Na terenie Szkoły zorganizowano żywienie w sposób bezpieczny i higieniczny. Uczniowie mieli możliwość pozostawienia odzieży wierzchniej w szatni. W Szkole zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych na regałach w klasach, jednak rozwiązanie to w ocenie NIK jest niefunkcjonalne (z uwagi na ograniczoną dostępność), o czym świadczyć może przekroczenie ciężaru plecaków u 11,3% zbadanych uczniów o ponad 10% masy ich ciała. Odnotować należy, że Gimnazjum podejmowało działania na rzecz „lekkich tornistrów”, zakupując dodatkowe egzemplarze podręczników dostępnych

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Od 1 września 2015 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych

dla uczniów na lekcjach, co mogło mieć wpływ na niestwierdzenie przekroczenia ciężaru tornistrów o ponad 15% masy ciała. Szkoła zapewniała uczniom dostęp do Internetu, skutecznie zabezpieczając dostęp do treści niepożądanych. Dyrektor Gimnazjum przeprowadzał kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pracy uczniów

Opis stanu faktycznego

1.1. Wg stanu na 30 września 2015 r. w Gimnazjum utworzonych było 21 oddziałów, w których uczyło się 601 uczniów, z czego 470 spoza rejonu (78,20%).

Liczba uczniów w klasach na poszczególnych poziomach zawierała się w następujących przedziałach: klasy pierwsze - od 26 do 30, klasy drugie - od 29 do 30, klasy trzecie - od 25 do 30.

(dowód: akta kontroli str. 8-11)

1.2. Kontrola organizacji pracy uczniów w zakresie tworzenia rozkładów zajęć zgodnie z zasadami organizacji pracy umysłowej ucznia przeprowadzona w odniesieniu do planów lekcji w roku szkolnym 2015/2016 wybranych 12 oddziałów wykazała m.in., że:

- a) We wszystkich przypadkach zajęcia w poszczególnych dniach tygodnia rozpoczynały się o stałej porze (różnica pomiędzy dniami była nie większa niż jedna godzina). Liczba godzin lekcyjnych w przypadku 3 oddziałów, tj. 1a, 1g, 2e nie była równomiernie rozłożona pomiędzy poszczególnymi dniami tygodnia (różnica wynosiła od 2 do 3 godzin).
- b) W 2 oddziałach wystąpiły dni, w których kumulowane były zajęcia z dominującą pracą statyczną i długotrwałą koncentracją (fizyka, matematyka, chemia) oraz dni, w których wystąpiły tylko przedmioty niewymagające zwiększonej koncentracji.
- c) W odniesieniu do 7 oddziałów stwierdzono przypadki lokowania przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji po piątej godzinie lekcyjnej. W odniesieniu do 10 oddziałów, przedmioty te wystąpiły bezpośrednio po sobie.
- d) Przerwy między lekcjami wynosiły od 5 do 10 minut, przy czym najkrótsze ulokowane były po pierwszej i siódmej godzinie lekcyjnej. W pierwszym semestrze 5 minutowe przerwy wypadały po zajęciach wychowania fizycznego w przypadku 3 oddziałów, zaś w drugim semestrze w przypadku 4 oddziałów.

(dowód: akta kontroli str. 12-25)

Stosownie do § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³ (dalej: *rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny*), plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia.

³ Dz.U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm.

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że „Układając plan lekcji staramy się zapewnić równomierne obciążenie zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz rozmieszczać przedmioty wymagające długotrwałej koncentracji. Nie zawsze jest to jednak możliwe. W klasach pierwszych w piątki w ramach zajęć wychowania fizycznego dzieci biorą udział w zajęciach na basenie, co wymaga dostosowania podziału godzin tak, by poszczególne klasy pierwsze mogły korzystać z tych zajęć na ostatnich lekcjach. Klasa 2e jest klasą dwujęzyczną (ze zwiększoną liczbą godzin z języka angielskiego, w którym wykładany jest dodatkowy przedmiot), a to wymaga dostosowania planu lekcji do dostępności nauczyciela specjalisty z dwóch przedmiotów. Przy obowiązującej do zrealizowania liczbie godzin matematyki, fizyki i chemii trudno jest ułożyć te przedmioty tak, by z żadnym dniem tygodnia nie występowały przy sobie, ani po piątej lekcji. Szkoła w miarę możliwości podejmie działania zmierzające do eliminowania takich przypadków.”

„Pięciminutowe przerwy funkcjonowały w szkole od lat, były one wprowadzone na prośbę rodziców i nikt nie zgłaszał konieczności ich wydłużenia”

„Zgodnie z prośbami rodziców, utrzymaliśmy przerwę 10 minutowe, aby lekcje mogły kończyć się wcześniej”.

(dowód: akta kontroli str. 26-28)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono, iż we wszystkich tygodniowych rozkładach zajęć zbadanych oddziałów Gimnazjum nie uwzględniono w pełni zasad higieny pracy umysłowej, o których mowa w § 12 ust. 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół⁴, tj.:

- w planach zajęć 4 spośród 12 oddziałów nie uwzględniono zasady równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia. Nierównomierność dotyczyła różnicy w liczbie lekcji w poszczególnych dniach tygodnia wynoszącej 2-3 godziny (3 oddziały) oraz w 2 oddziałach planowanie jednego dnia wyłącznie przedmiotów tzw. „lekkich” i kumulowanie innego dnia zajęć z dominującą pracą statyczną i długotrwałą koncentracją (fizyka, matematyka, chemia).

- we wszystkich oddziałach nie stosowano naprzemiennego rozmieszczania w danym dniu zajęć o różnym stopniu trudności (przedmioty te łączone były w bloki) i/lub lokowano je na końcu dnia (po piątej godzinie).

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż wynikało to z dużej liczby przedmiotów wymagających zwiększonej koncentracji oraz z dwujęzycznego nauczania.

Długość przerw powinna umożliwiać uczniom krótki odpoczynek, załatwienie potrzeb fizjologicznych, przejście do innej sali, a także zachowanie higieny osobistej (zwłaszcza w przypadku przerw po zajęciach wychowania fizycznego). W związku z powyższym, w ocenie NIK zasadne byłoby wprowadzenie przerw co najmniej dziesięciminutowych, zwłaszcza gdy występują one po zajęciach wychowania fizycznego.

Ocena cząstkowa

W Gimnazjum zorganizowano pracę zgodnie z zasadami higieny procesu nauczania. W kilku przypadkach, plany zajęć dydaktyczno-wychowawczych nie

⁴ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

uwzględniały potrzeby równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, naprzemiennego rozmieszczania zajęć o różnym stopniu trudności i charakterze. Przedmioty wymagające zwiększonej koncentracji lokowano też po 5 godzinie lekcyjnej.

2. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów w Szkole

Opis stanu faktycznego

2.1. Zapewnienie uczniom możliwości korzystania z biblioteki, świetlicy oraz zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych.

- a) W Gimnazjum, zgodnie z wymogami art. 67 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵ (dalej: *u.s.o.*), funkcjonowała biblioteka, która była dostępna dla uczniów od poniedziałku do piątku w godzinach: od 7:45 do 15:00 w poniedziałek, od 7:30-14:30 we wtorek i środę, od 7:30 do 15:00 w czwartek oraz od 7:30-11:45 w piątek.

(dowód: akta kontroli str. 29)

- b) W Szkole nie zorganizowano świetlicy. Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że: „Rodzice ani uczniowie nie zgłaszali potrzeby organizacji w szkole świetlicy”.

(dowód: akta kontroli str. 27, 29, 38)

- c) Uczniom zapewniono możliwość korzystania z zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych, w skład którego wchodziły: duża i mała sala gimnastyczna, boisko wielofunkcyjne oraz kryty kort tenisowy.

Stan techniczny zespołu urządzeń spełniał wymogi bezpieczeństwa, określone w § 7 ust. 2 pkt 2 oraz § 31 ust. 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny: boiska miały równą nawierzchnię, a bramki i kosze do gry były zamocowane na stałe.

W miejscach wyznaczonych do uprawiania ćwiczeń fizycznych, gier i zabaw umieszczono tablice informacyjne, określające zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego, stosownie do przepisu § 31 ust. 6 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Zawierały one zapis, dotyczący możliwości korzystania z nich wyłącznie pod nadzorem nauczyciela prowadzącego zajęcia.

Uczniowie klas pierwszych w ramach wychowania fizycznego odbywali zajęcia na basenie należącym do Gimnazjum nr 11 w Rzeszowie. Dyrektor Gimnazjum był informowany o stanie technicznym obiektu, z którego korzystali uczniowie i otrzymywał kopie protokołów z okresowej kontroli stanu technicznego obiektu.

(dowód: akta kontroli str. 29-37, 39-46)

2.2. Spełnienie pozostałych wymogów bezpieczeństwa

- a) Zgodnie z § 5 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, plan ewakuacyjny Szkoły umieszczony był w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp, a drogi ewakuacyjne oznaczone były w sposób wyraźny i trwałe.

⁵ Dz.U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.

- b) Teren Szkoły spełniał wymogi § 7 ust. 1 i 2, pkt 1 i 2 oraz ust. 3-4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny: był ogrodzony, właściwie oświetlony, drogi i przejścia miały równą nawierzchnię, otwory kanalizacyjne i studzienki były zakryte odpowiednimi pokrywami a szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren Szkoły zabezpieczono w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię.
- c) Zgodnie z §§ 15 i 16 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny pomieszczenia, do których był wzbroniony dostęp, były odpowiednio oznakowane i zabezpieczone przed swobodnym dostępem, schody wyposażone były w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich, a ich stopnie nie były śliskie.

(dowód: akta kontroli str. 29-37, 47-50)

2.3. Zapewnienie ciepłej i zimnej wody w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych

Pomieszczenia sanitarnohigieniczne spełniały wymogi § 8 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny: zapewniono w nich ciepłą i zimną bieżącą wodę oraz środki higieny osobistej, a urządzenia sanitarnohigieniczne były utrzymane w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej.

(dowód: akta kontroli str. 30)

2.4. Dostosowanie sprzętów wykorzystywanych przez uczniów do zasad ergonomii.

- a) Przeprowadzona na zlecenie NIK kontrola Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie (dalej PPIS) wykazała, że z poddanych badaniu 262 uczniów, 177 (67,6%) miało dostosowane stanowiska pracy do swojego wzrostu, a 19 (7,3%) korzystało z mebli o jeden rozmiar większych, przy czym taki stan został uznany przez PPIS za prawidłowy – zgodnie z zasadą higieniczną „lepiej siedzieć za wysoko niż za nisko”. Pozostałych 66 uczniów (25,2%) siedziało nieprawidłowo, z czego 13 (5%) korzystało z mebli dla nich niedostosowanych, a 53 (20,2%) siedziało przy źle zestawionych z krzesłami ławkach. Nieprawidłowości te dotyczyły uczniów 9 z 12 objętych badaniem oddziałów. Największe, zaś odnosiły się do klas: Ig, IJe, Ie, gdzie liczba uczniów siedzących nieprawidłowo wynosiła odpowiednio: 19, 17 i 10.

(dowód: akta kontroli str. 51-54)

- b) Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że: *„Wynikało to z niedopatrzenia nauczycieli, żeby uczniowie korzystali z właściwych mebli. Kwestia ta omówiona będzie na najbliższym zebraniu z pracownikami, a uczniom zwrócona będzie uwaga, aby zajmowali miejsca odpowiednie do ich wzrostu. Podjąłem również działania zmierzające do przywrócenia właściwych ustawień stanowisk prac uczniów dostosowanych do wymogów ergonomii.”*

(dowód: akta kontroli str. 27)

- c) Sprzęt zakupiony przez Gimnazjum w roku szkolnym 2015/2016 posiadał wymagane certyfikaty zgodnie z wymogami § 9 ust. 3 rozporządzenia

w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Z ustaleń kontroli PPIS wynika, iż sprzęt używany w Szkole jest w 100 % certyfikowany.

(dowód: akta kontroli str. 27, 52, 55-56)

2.5. Zapewnienie bezpiecznego i higienicznego pobytu uczniów w salach lekcyjnych.

Analiza powierzchni 12 z 21 pracowni przypisanych do 12 badanych oddziałów wykazała, iż powierzchnie te zawierały się w przedziale od 45,55m² do 55,77m² i w przeliczeniu na jednego ucznia wynosiła od 1,6m² 1,92m². Zgodnie z zaleceniami Prezydenta Miasta Rzeszowa dotyczącymi Zasad sporządzania arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2015/2016, średnia liczba uczniów w klasie w gimnazjum powinna wynosić 27.

(dowód: akta kontroli str. 57-64)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że „Gimnazjum jest jedyną szkołą językową w Rzeszowie i chce zapewnić możliwość nauki jak największej liczbie uczniów. Ma możliwości kadrowe i lokalowe. Chcąc zapewnić w klasach po 2m² na jednego ucznia, Szkoła musiałaby ustalać liczebność klas na poziomie 22 uczniów. Nie ma określonych norm powierzchni przypadających na ucznia, są natomiast zalecenia Prezydenta Miasta Rzeszowa dotyczące średniej liczby dzieci w klasach na poziomie 27 uczniów. Przy 27 uczniach w klasie, aby zapewnić powierzchnię 2m² pracownia powinna mieć 54m², a takich pracowni w szkole jest tylko 2”.

(dowód: akta kontroli str. 27-28)

2.6. Organizacja żywienia uczniów na terenie Szkoły

Kontrola PPIS wykazała, że na terenie Szkoły zorganizowano żywienie uczniów w formie bufetu. Gimnazjum wynajmowało w tym celu najemcy lokal (kuchnia oraz zaplecze) znajdujące się w budynku Szkoły. Zapewniono spożycie gorących posiłków w wydzielonym w tym celu pomieszczeniu jadalni. Zarówno kuchnia jak i jadalnia utrzymane były w czystości, a stan techniczny wyposażenia zapewniał bezpieczne jego użytkowanie.

(dowód: akta kontroli str. 51-52, 65-68)

2.7. Stan sanitarny pozostałych pomieszczeń Szkoły

Kontrola PPIS wykazała, że stan sanitarny pozostałych pomieszczeń Gimnazjum nie budził zastrzeżeń.

(dowód: akta kontroli str. PPIS str. 51-52)

2.8. Organizacja pozostawienia przez uczniów odzieży wierzchniej

Uczniom Szkoły zapewniono możliwość pozostawienia w jednym miejscu odzieży wierzchniej i zmiany obuwia. W pomieszczeniach szatni wydzielone zostały do tego celu boksy (oddzielne dla każdego z oddziałów), do których klucze udostępniane są przez panią szatniarkę.

(dowód: akta kontroli str. 29-37)

2.9. Możliwość pozostawiania przez uczniów w Szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W Gimnazjum zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych – co potwierdzono w trakcie oględzin. Przeznaczone w tym celu szafki były zlokalizowane w salach lekcyjnych, zamykanych podczas przerw i po zakończeniu zajęć. Uczniowie nie mieli więc do nich swobodnego dostępu.

(dowód: akta kontroli str. 58-61)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że: *„W chwili obecnej wszyscy uczniowie mają bezpłatną możliwość korzystania z szafek zlokalizowanych w salach lekcyjnych. Ponadto podjąłem już działania, celem wyposażenia szkoły w indywidualne szafki dla uczniów, które będą zlokalizowane w szatniach”*.

(dowód: akta kontroli str. 28)

2.10. Działania podejmowane przez Szkołę na rzecz „lekkich plecaków”.

Przeprowadzona na zlecenie NIK kontrola PPIS wykazała, że z poddanych badaniu 256 uczniów ciężar plecaka w normie niskiej (do 10% masy ciała) dotyczył 227 uczniów (88,7%), natomiast ciężar plecaka 29 uczniów (11,3%) przekraczał 10%, ale mieścił się w przedziale do 15%.

(dowód: akta kontroli str. 52-54)

Szkoła podejmowała działania na rzecz lekkich tornistrów. Zakupiła podręczniki do języka polskiego i matematyki, aby nie było konieczności przynoszenia ich przez uczniów. Były one dostępne dla uczniów wszystkich klas w salach lekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 28, 69-75)

2.11. Zapewnienie przez Szkołę dostępu uczniom do Internetu.

Gimnazjum udostępniło uczniom 34 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, z czego 4 znajdowały się w bibliotece, a pozostałe 30 - po 15 w dwóch pracowniach komputerowych. Zgodnie z art. 4a u.s.o podejmowano działania w celu zabezpieczenia uczniów przed dostępem do treści, które mogłyby stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju. Dostęp do Internetu Szkoła realizowała wykorzystując infrastruktury Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Aglomeracji Rzeszowskiej ResMan, która jest skutecznie zabezpieczona przed dostępem do treści, mogących stanowić zagrożenie dla prawidłowego rozwoju uczniów. Dodatkowo w szkolnej bibliotece zainstalowana i aktualizowana była pełna wersja programu „Opiekun Ucznia w Internecie”.

Szkoła nie udostępnia uczniom Internetu przez sieć Wi-Fi.

(dowód: akta kontroli str. 76-81)

2.12. Sposób organizacji w Szkole pomocy przedlekarskiej.

Pomoc przedlekarska w Szkole była zorganizowana w sposób zapewniający bezpieczeństwo, tj:

- a) stosownie do art. 67 ust. 1 u.s.o. zapewniono uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Był on czynny trzy dni w tygodniu: wtorek, czwartek i piątek, w godzinach od 7:30 do 14:30.

(dowód: akta kontroli str. 29, 82)

Dyrektor wyjaśnił, że: „*W pozostałych dniach pomocy w nagłych wypadkach, udzielają przeszkolone w tym zakresie osoby, tj. nauczyciele wychowania fizycznego oraz pracownik sekretariatu*”.

(dowód: akta kontroli str.28)

- b) Zgodnie z § 20 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, pomieszczenia Szkoły (pokój nauczycielski, pracownia techniczna, pracownia chemiczna, pokój nauczycieli wychowania fizycznego, sekretariat oraz gabinet pielęgniarstwa) wyposażone były w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy (z ważnym terminem przydatności do użycia) i instrukcje o zasadach udzielania tej pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 83-85)

- c) Zgodnie z § 21 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, nauczyciele prowadzący zajęcia w warsztatach laboratoryjnych, a także zajęcia wychowania fizycznego zostali przeszkoleni w zakresie pierwszej pomocy. Szkolenie przeszli również pozostali nauczyciele i pracownicy sekretariatu. Wszyscy wymienieni pracownicy szkolenia te zrealizowali zarówno w ramach szkoleń BHP, jak również specjalnego z pierwszej pomocy przedmedycznej w nagłych stanach zagrożeń życia i zdrowia oraz resuscytacji krążeniowo-oddechowej w wymiarze 5 godzin.

(dowód: akta kontroli str. 86-92)

2.13. Wypadki na terenie Szkoły.

W roku szkolnym 2015/2016 miało miejsce 10 zdarzeń zakwalifikowanych przez Gimnazjum jako wypadki na terenie Szkoły.

Analiza dokumentacji w tym zakresie wykazała, że:

- a) we wszystkich przypadkach poszkodowanym zapewniono opiekę zgodnie z § 40 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, tj. udzielono pomocy przedmedycznej, a w jednym przypadku wezwano pogotowie.
- b) z zachowaniem zasad określonych w §§ 45-47 i 50 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny prowadzono i postępowano z dokumentacją powypadkową. Rejestr wypadków odpowiadał wzorowi określonemu w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia, a dokonywane wpisy były kompletne. Każdorazowo sporządzano protokoły powypadkowe, które zawierały wszystkie elementy wymagane przepisami ww. rozporządzenia.
- c) każdorazowo zawiadamiano o wypadku podmioty wymienione w § 41 ust. 1 pkt 1-3 i 5 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Powiadomienia organu prowadzącego Szkołę dokonywano telefonicznie, odnotowując datę zawiadomienia w prowadzonym w Gimnazjum Rejestrze powiadomień o zaistniałych wypadkach.

(dowód: akta kontroli str. 93-118)

Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, że: „*O wypadkach organ prowadzący informowany był telefonicznie, ale podjąłem decyzję, iż będzie się to odbywało drogą mailową*”.

(dowód: akta kontroli str. 28)

d) każdorazowo w protokołach powypadkowych wskazywano środki zapobiegawcze, głównie pouczając uczniów o konieczności zachowania ostrożności podczas wykonywania przez nich czynności, podczas których dochodziło do urazów.

(dowód: akta kontroli str. 93, 97-116)

2.14. Kontrola zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny, Dyrektor Szkoły przeprowadził kontrolę zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły. W roku szkolnym 2015/2015 dokonano jednej kontroli, z której sporządzony protokół przekazano organowi prowadzącemu. Stan budynku, jak i teren wokół Szkoły oceniono jako dobry i nie wydano żadnych zaleceń.

(dowód: akta kontroli str. 119-122)

2.15. Kontrole zewnętrzne przeprowadzane w szkole w zakresie bezpieczeństwa i higieny.

W roku szkolnym 2015/2016 realizowana była jedna kontrola zewnętrzna w zakresie oceny stanu sanitarnego Szkoły. Kontrolę przeprowadził PPIS w dniu 7.10.2015 r. Z kontroli sporządzono protokół, który nie zawierał zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 123-128)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. 66 uczniom (25,2%), z 262 objętych badaniem PPIS nie zapewniono dostosowanych do zasad ergonomii mebli, co było niezgodne z § 9 ust. 2 rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa i higieny, z czego 13 uczniów (5%) korzystało z mebli dla nich niedostosowanych, a 53 (20,2%) siedziało przy źle zestawionych z krzesłami ławkach.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że:

1. Pomimo, iż w Gimnazjum zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych, nie mieli oni do nich swobodnego dostępu. Przeznaczone w tym celu szafki były bowiem zlokalizowane w salach lekcyjnych, zamykanych podczas przerw i po zakończeniu zajęć. Na niefunkcjonalność rozwiązania stosowanego przez Szkołę wskazuje przekroczenie ciężaru plecaków u 11,3% zbadanych uczniów o ponad 10% masy ich ciała. Dyrektor Gimnazjum wyjaśnił, iż podjął już działania, celem wyposażenia Szkoły w indywidualne szafki dla uczniów, które będą zlokalizowane w szatniach.

2. W Gimnazjum we wszystkich 12 objętych kontrolą pracowniach, powierzchnia przypadająca na ucznia była mniejsza niż 2m². Jak wyjaśnił Dyrektor wynikało to z możliwości lokalowych Szkoły oraz zaleceń organu założycielskiego, dotyczących przyjmowania średnio po 27 dzieci do klasy. W ocenie NIK, przebywanie uczniów w salach lekcyjnych, których powierzchnia wynosiła od 1,6m² 1,92m² nie sprzyjało zapewnieniu higienicznych warunków nauki.

W Gimnazjum zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu uczniów w szkole, z wyjątkiem niedostosowania części mebli, z których korzystali uczniowie (25,2%) do wymogów ergonomii.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na potrzebę zwiększenia dostępności uczniów do zostawianych przez nich w Szkole podręczników i przyborów szkolnych.

Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶, wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu planowania zajęć dydaktyczno-wychowawczych z uwzględnieniem potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia.
2. Zapewnienie wszystkim uczniom dostosowanych do zasad ergonomii ławek i krzeseł.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia czerwca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Edyta Niegowska-Buko
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
Podpis

.....
Podpis

⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 oraz z 2016 r., poz. 677